

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Poenis. Titvlvs XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

rentur: ipsi etenim turpium lucrorum se facibus immergentes, ambitiosis nexibus involvuntur: Dei timorem damnabili cecitate postponent, & quasi ambulantes in tenebris non vivant excidia personarum. Nuper siquidem ad nostri apostolatus auditum multorum relatio fide digna perduxit, quod nonnulli nullam habentes auctoritatem juris, vel consuetudinem, seu privilegium faciendi monetam, falsam ostendunt & fabricant in regno Franciæ, & locis circumvicinis.

Alii vero monetam falsam sub vero signo clarissimi in Christo filii nostri Caroli Regis Francorum & Navaræ illustris studiose depravant, & ex hoc cadit à suo recto pondere. Quamplures etiam in locis circumvicinis, quibus de jure, aut consuetudine, seu privilegio jus competit fabricandi monetam, signum proprium monetae regis monetæ suæ, quam fabricant, imprimitere seu insculpere moluntur, ejusdem quantitatis & jucunditatis, literarum figure quam habet moneta regia monetæ suæ, quam fabricant, quantum possunt similis, speciem & formam insculpunt, constituunt, & imponunt: & quamvis monetæ prædictæ eorum ad usurpatam similitudinem perducta deficient à justo pondere argenti, & solito in regia moneta, & more, & consuetudine observato: simplices tamen & populares persone, non habentes inter monetas tantæ similitudinis peritiam discernendæ, falluntur quotidie ea occasione in usu monetarum, recipientes monetas falso assimilatas pro veris. Sunt & alii qui scienter falsas monetas extra regnum prædictum emunt, & post in terra regnum ipsum eas portant, vendunt & expendant. Nos igitur attendentes, quod iidem fallarii & fabricatores monetarum talium & emptores prædicti per hoc se dignos maledictione constituunt, eos, qui (ut præmittitur) præmissa moliri, aut fabricare, aut emere, vel portare ad regnum prædictum scienter præsumpserint, felicis record. Clementis Papæ quinti prædecessoris nostri vestigiis inherentes, excommunicationis sententia innodamus: absolutione prædictorum nobis & successoribus nostris, præterquam in mortis articulo, reservata. Nulli, &c. nostræ revocationis & annullationis, cassationis, irritationis, & constitutionis infringere, &c. Datum Avin. 5. Nonas Jul. Ann. 7.

DE PRIVILEGIIS.
TITVLVS XI.
CAP. VNIC.

Privilegia, si qua sunt, quibus aliqui nobiles Campaniæ & Martiniæ debebant se munitos circa bannitarum receptionem, hæc constitutio propter causas hic infra scriptas revocet & annullat.

Ad nostri apostolatus pervenit auditum, quod nonnulli nobiles & communitates intra nostras Campaniæ, Martiniæque provincias constituti, assereutes per privilegia sedis Apostolicæ sibi fore concessum, quod de Provinciis ipsi per rectorem eorum qui est pro tempore, vel officiales curiæ rectoris ejusdem banni, in terris, civitatibus, castris, & locis eorum morari libere possint, nec in illis idem rector bannitos ipsos capere valeat: eosdem bannitos in dictis terris, civitatibus, castris, & locis, non absque derogatione sedis Apostolicæ manifesta recipiunt & recipiunt. Nos igitur, qui benevoli more patris in provinciarum ipsarum tranquillitatis & pacis commodis delectamur, super hoc (prout ad nostrum spectat officium) pro communi bono provinciarum ipsarum de congruo volentes remedium providere, privilegia supradicta, cuiuscunque tenoris existant, maxime cum ipsorum prætextu maleficia remaneant in eisdem Provinciis impu-

a In morte articulo nulla est casuum reservatio, atq. ite o. omnes sacerdotes quoslibet penitentes à quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt. Ita conc. Trid. sess. 4. c. 7. de casuum reservatione.

nita, pandatur ausus excessibus, cultus lædatur justitia, distigat rectoris multipliciter impediatur officium, ac provinciarum ipsarum status, pacis scedere violato, non absque grandi reipublicæ detrimento subverti possit scandalis, scissuris, ex nunc auctoritate Apostolica ex certa scientia revocamus, annullamus, & etiam irritamus, ac nullam habere decernimus roboris firmitatem. Nulli, &c. nostræ revocationis & annullationis, cassationis, irritationis, & constitutionis infringere. Data Avin. 7. Idus Aug. Anno 6.

DE BOENIS.
TITVLVS XII.
CAP. VNIC.

Narrati facinoribus hominum Marchiæ, qui suos rectores & officiales occidere soliti erant, post enumerationem 17. modorum insensæ, totidem penas exprimit, quas incurrent, qui de castro talia præsumunt: & propter patrum iniquitatem filios à quibuscumque honoribus & beneficiis tanquam indignos repellit. Conc. ca. ad aure. & ca. in quibusdam, eod. tit. in antiq. & cap. felicit. eod. tit. lib. 6. juncta Clem. si quis suadente diab. etiam in eod. tit.

Diterum a crescente malitia videmus mundum in deteriora jugiter prolabi, sic (hominum mentes affluere depravante nequitia) malis passim cumulum superaddi, ut & boni qui alias odirent virtutis amore delinquentes, interdum cum perveris administrari, concurrere cum illis in illicitis habeant, & in apertam malitiam proficere. Est enim compescenda malorum audacia, ut saltem penæ formidine retrahantur à noxiis, sicque boni sectando virtutem meliores effici, non cogantur cum illis perire. Sanè vulgaris famæ notorium publicat, & longe lateque ipsa injuriosa transgressus evidentia manifestat, quod nonnulli de Marchia Anconitana, Provincia nobis & Romanæ ecclesiæ subiecta, nedum olim temporibus diversorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum gressus fidelitatis egressi, declinaverunt ad infidelitatis reproba devium: sed in diebus non longè præteritis contra nos, & ecclesiam eandem, & dilectum filium Amelium præpositum Bello-montis Capellanum nostrum, Provinciam memoratæ rectoris cervicem rebellionis erigere præsumpserunt, & in quosdam officiales & familiares suos crudeliter savientes, post graves illatas injurias, & reprobos contumelias irrogatas eisdem, & post bona ipsorum violenta prädatione subtrahita, eos cruento mortis supplicio in ore gladii tradiderunt: inter quos pars dicitur fuisse non modica, cui mens sanior inerat, & tantæ temeritatis excessus non leviter displicebat, sed habuerunt, vel inviti furorè confusa multitudinis cedere, dum illius nequiverunt constantibus obviare. Nos igitur, ut mali penarum impositionibus gravium terrore vereantur in antea in consimilibus erroris inivium relabi, ac boni persistentes in sua fidelitate constanter non habeant propter illorum claudicare perfidiam, remediis quibus possumus præcavere volentes, & animarum suarum salutem, dictæque Provincie pacifico statui paternis affectibus prospicere cupientes: de fratribus nostrorum consilio hæc in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut quicumque de Provincia ipsa, vel aliunde in ea Provincia moram trahens, clericus vel laicus famæ lux prodigus (ipsius ecclesiæ calcata reverentia) in hoc scelere genus intrepserit, quod rectoris seu rectores, qui pro tempore regimini dictæ

a Hic potes videre translationem D. Boeni, de seditionis criminibus. Et ego addo quod isti hic expressi, quia rebellaverunt contra istum vicecomitem positum à Papa, contra quem committitur crimen lesæ majestatis, c. in primis, in fi. q. 1. incederunt in illud crimen. Bart. in l. hostes. ff. de capti. & post. rev. Cynus in l. non convulsi. q. 4. de injur. neg. isti quia facta fuerunt omnia in contemptum Papæ, post sunt injuriant remittit. arg. not. ibi per Cynum Euse.

Provincia in spiritualibus & temporalibus auctoritate Apostolica præferunt, vel ipsorum aliquem, aut eorum, vel alicujus ipsorum vicarium, aut judicem, vel iudices, vel ipsius Provinciae thesaurarium, aut locum tenentem ejusdem (quod absit) occiderit, ceperit, captivaverit, detinuerit, percusserit, aut etiam vulneraverit, aut ipsorum aliquid, vel aliis in locum, ubi moram traxerint, insultum fecerit, aut ipsum, vel ipsos offenderit, sive de suo regimine vel officio forsan expulerit, vel fugaverit, vel socius fuerit facientis, aut illum vel illos bonis aliquibus spolia verit, vel Provincia supra dictæ alicujus civitatis, castri vel loci de Provincia ipsa populam, communitatem vel universitatem, aut aliquos ex eis, vel quosvis alios de Provincia ipsa directè vel indirectè, contra nos & præfatam ecclesiam, seu rectores, officiales & locum tenentes prædictos, vel ipsorum aliquem ad seditionem quomodolibet excitabit, ac rebellionem seu conspirationem per se, vel per alium, seu alios facere, vel procurare præsumpserit, vel ad ea sive ipsorum aliqui dederit auxilium, consilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè, cujusunque conditionis, ordinis, dignitatis, aut status, ecclesiastici vel mundani fuerint, etiamsi patriarcha, vel archiepiscopi, seu episcopi, vel superiori præfate dignitate, perpetuò sit infamis: ut nec ad testimonium vel alios actus legitimos admittatur. Sit inestabilis, ut nec testandi liberam habeat factionem, vel ad alicujus bona ex testamento, vel ab intestato vocetur. Nullus ei super quocunque negotio respondere, sed ipse aliis respondereteneatur. Nec quavis causa ad audientiam perferantur illius. Nec valeant ejus sententiæ vel processus. Nullus ei in quacunque causa vel negotio patrocinium præstare præsumat. Nec ipse ad patrocinandum alii admittatur. Instrumenta confecta per eum, si forte officium tabellionatus exerceat, nullam habeant firmitatem: sed potius cum a colore damnato damnentur. Dignitatibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis, vel mundanis, quæ obtinet, quæcunque sint, & quocunque nomine censeantur, sit eo ipso privati, ac inhabilis, & indignus ad ea, & quælibet alia in posterum obtinenda. Filii ejus ad nullos honores ecclesiasticos, vel mundanos, ad nullas dignitates, vel beneficia ecclesiastica, aut officia publica quomodolibet admittantur. Libertatibus & etiam immunitatibus realibus & personalibus, privilegiis & indulgentiis quibuscunque sub quacunque forma verborum, ab Apostolica sede concessis, extunc penitus careant. Valli & homines à juramento fidelitatis, & alia quavis obligatione, quibus tenentur iisdem, sint penitus absoluti. Feuda quoque jura, honores, ac officia, & alia quæcunque bona immobilia, quæ in dicta Provincia Marchie, & alibi ubicunque à prædicta Romana obtinent ecclesia, sint eo ipso penitus confiscata. Aliis verò feudis, juribus, honoribus, officiis, & bonis immobilibus, quæ à quibuscunque aliis tenent ecclesiis, sint eo ipso privati: quæ sic ad easdem ecclesias liberè revertantur, quod de illis earum rectores pro sua voluntate disponant: mobilia verò bona ipsis concedimus fidelibus occupanda: Illud nihilominus adjicientes nostræ hujusmodi sententiæ: Universitas verò, seu communitas, quæ deliquerit in prædictis, ejusque territorium & districtus, interdicto ecclesiastico subiceant ipso facto: A qua quidem excommunicationis sententiæ nullus ab alio, quam à Romano Pontifice possit absolutionis beneficium obtinere, nisi dumtaxat in mortis articulo a constitutus. Per hoc autem non adimimus secularibus potestatibus

^a Quia in mortis articulo nulli est casuum reservatio. vide Com. Trid. sess. 4. c. 7. de casuum reservatione.

facultatem utendi legibus contra talem, quas ad talem sic delinquentem catholici Principes ediderunt. Dignitas etenim est, ut quos timor Dei à malo non revocat, peccatorum moles in eos exaggerata compescat. Nulli, in nostræ functionis, & functionis insuper, &c. Datum Avinion. 8. Cal. Septemb. Anno 3.

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS, SUSPENSIONIS ET INTERDICTI.

TITVLVS XIII.

Taxatio gratiarum sedis Apostolicæ imperatorum, tam cum clausulis consuetis, quam non consuetis, hic continetur. Et quælibet literas quotq. distinetur linea completi debent, declaratur calumpniarum respectus haberi. Contra transgressores pena suspensionis ab officio usq. ad sex menses, & quandoq. privata reponitur: & ultra illam abbreviatoribus sententiam excommunicationis imponitur.

CAP. VNIC.

Cum ad sacrosanctæ Rom. ecclesiæ sumum, referat ad matris ubera, referta dulcedine, ac ad Rom. Pont. Christi Vicarii successoresque Peni Clericatum, tanquam ad patris plenam providentiam pertinet, orbis terrarum, & qui habitant in eo, gratiarum spem, & assidue confluant universi: indignum erit ut nostris fore temporibus, ut quibus nos & ecclesia ipse exuberamus in gratias, deficiamus in donis: ne monumentum inde præstare occasio, unde gratitudinis necessitas ad erant collaudandi: neve scriptura reddat onusum, quod liberalitas fecerat gratiosum. Quæ de re circa litterarum nostrarum scripturas, registri quoque nostræ, & abbreviatorum Rom. curiæ notas, illam in taxando moderacionem apponi, quæ petitioni, quæ gratiæ hujusmodi conceduntur, se gratias ipsas ab Apostolica sede liberaliter sentiant concessas: ac litterarum ipsarum scriptoribus, registri etiam nostri notariis, & abbreviatoribus antedictis, qui interdum in eis tantum multo labore desudat, de suo labore congruè merentur. Ad tollendos igitur excessus, difficultates, & anfractus, qui possent ex variis litterarum Apostolicarum taxationibus provenire, sancimus ut modis omnibus in hujusmodi taxationibus observentur: videlicet quod literæ gratiæ cum clausulis consuetis super communicari, & præbenda, & alio beneficio ecclesiastico cura vel sine cura, vacante vel vacaturo, etiam dignitas, officium, vel personatus existat, ac non grossis & non ultra taxentur: & etiam in familiis Turonenibus & non ultra taxentur: ac executoriis litteris beneficiis gratiis, & hujusmodi, ac executoriis earundem servari debebit. Si verò eorum litteræ gratiæ, & executoriis earundem (ut supra) alique clausula non communes, vel insolite apponantur circa taxationem clausularum hujusmodi congruè poterit se distinguere: videlicet quod non habeatur consideratio in eisdem, majoris vel minoris gratiæ ejus, quod conceditur, nec quod ipsius sint majores vel pauciores fructus, sed & proventus, & ex hoc plus minus taxentur, sed habeatur in taxando illa consideratio ad laborem, ut scilicet longior scriptura magis, & minus brevior abbreviatur: hoc tamen circa hujusmodi clausulas apponendum addito moderamine in taxando, ut si scriptura clausula apposita non faciat lineam, nec ipsa clausula litteræ taxationem augmentet. Si verò per se, vel saltem alii addita clausulis faciat lineam, in quarta parte Turonen. grossis taxetur: & sic pro qualibet linea hujusmodi ab-

^a Vide Innoc. VIII. in regul. 66. ubi dicit, quod camera Apost. est mater persuarum. Vide eundem in regul. 66.

